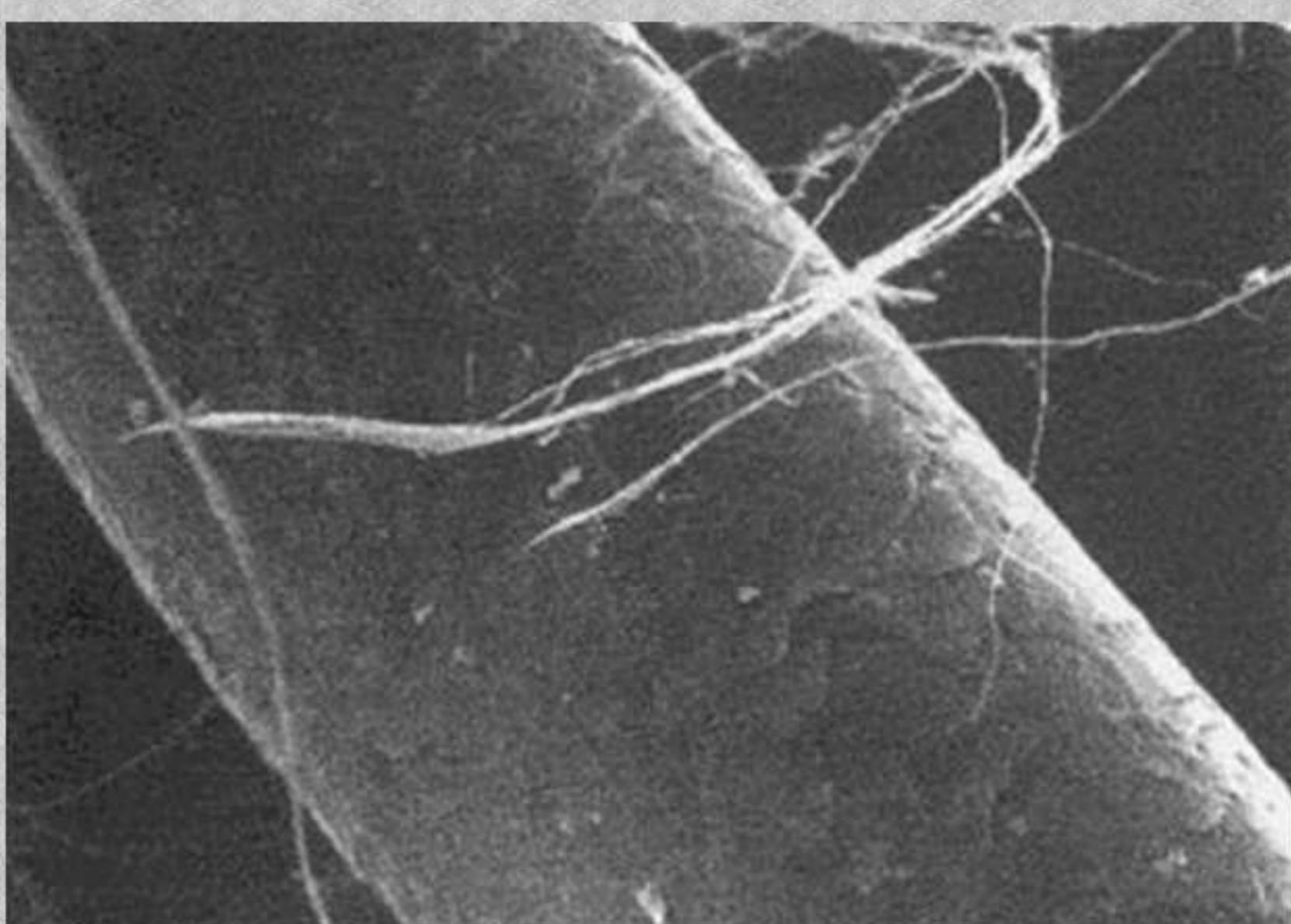

Azbest - co to jest?

Azbestem określa się różne minerały krzemianowe występujące naturalnie w przyrodzie, tworzące włókna.

Zainteresowanie azbestem wzrosło znacznie w okresie rewolucji przemysłowej. Zaczęto wtedy wydobywać minerały azbestowe na skalę przemysłową. Światowe złoża azbestu szacuje się na ponad 550 mln ton, a największe złoża występują w Kanadzie.

Największe znaczenie gospodarcze ma chryzotyl, krokidolit, amozyt i antofilit.

Włos ludzki i włókno azbestowe (chryzotyl) pod mikroskopem elektronowym.

Eternit – nazwa handlowa, która z czasem stała się nazwą potoczną dla określenia materiałów budowlanych azbestowo-cementowych. Materiał wytrzymały mechanicznie, ogniotwały, odporny na wpływy atmosferyczne oraz działanie wody i ścieków. Lekki i dość tani.

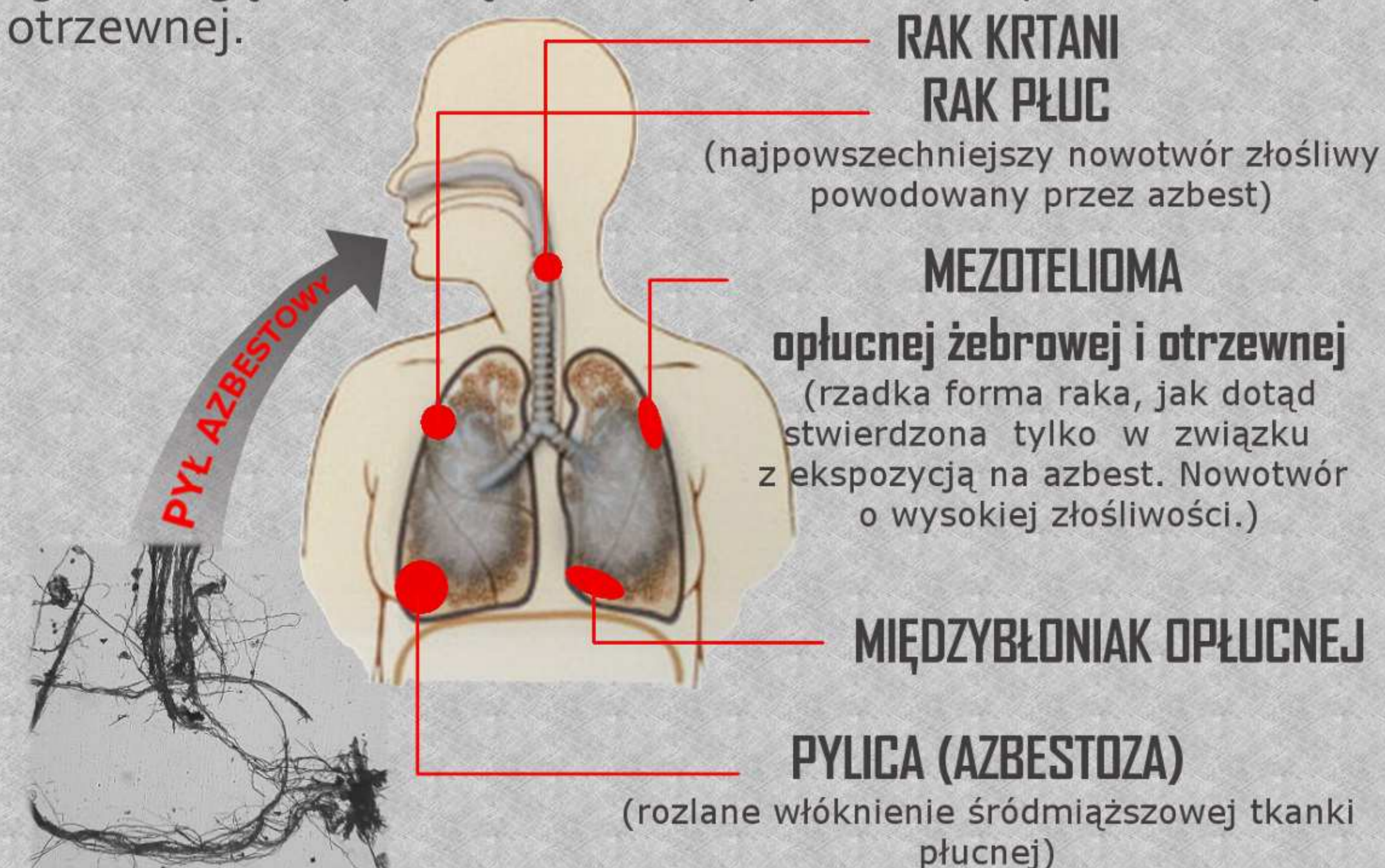
Na świecie (w tym także w Polsce) azbest znany i stosowany był od początku XX wieku. Zużycie azbestu i wyrobów zawierających azbest było bardzo rozpowszechnione w budownictwie. Jego prawdziwa popularność w Polsce nastąpiła w latach 70. XXw. Stał się wtedy charakterystycznym elementem krajobrazu polskiej wsi jako materiał pokrywoy domów i budynków gospodarczych. Był też wykorzystywany m. in. w wyrobach izolacyjnych, przewodach rurowych, tkaninach ognioodpornych.

Zagrożenia dla zdrowia:

Zagrożenie zdrowia przez azbest występuje tylko wtedy, gdy pojawia się on w formie włókien, które mogą być wdychane i wchłaniane przez płuca. Krytyczne wymiary włókien respirabilnych azbestu to: długość > 5 µm, średnica < 3 µm i stosunek długości do średnicy włókien 3:1.

Włókna te są za małe, aby być odtransportowane przez migawki nabłonka oskrzeli, które normalnie usuwają wdychane cząstki z powrotem na zewnątrz, jednocześnie są za duże, aby zostały zniszczone przez system obronny organizmu człowieka.

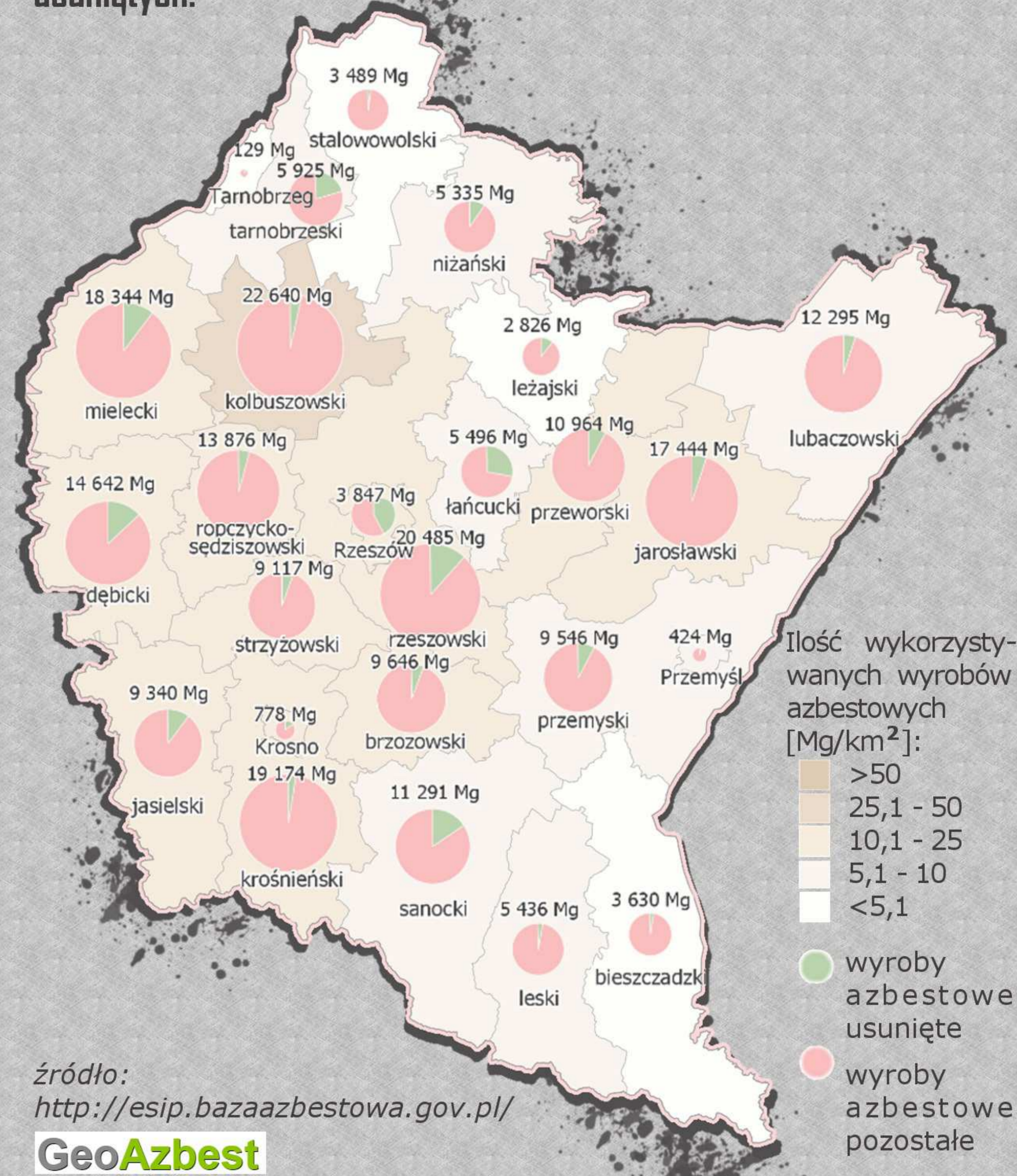
Włókna azbestowe trwale gromadzą się w płucach. Wynikiem tego mogą być ciężkie formy chorób płuc oraz opłucnej i otrzewnej.

Azbest na terenie woj. Podkarpackiego

Według danych zawartych w Elektronicznym Systemie Informacji Przestrzennej do monitorowania realizacji "Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032" (GeoAzbest) na terenie województwa Podkarpackiego znajduje się łącznie 235333 tony wyrobów azbestowych, które można rozdzielić na: płyty płaskie (22661 ton), płyty faliste (191042 tony), rury i złącza azbestowo-cementowe (152 tony) i inne (1478 ton).

Ilość wyrobów zawierających azbest zinwentaryzowanych oraz usuniętych:

Na terenie województwa Podkarpackiego, znajdują się 4 składowiska, które przyjmują odpady azbestowe.

Są to składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzielonymi kwaterami na odpady niebezpieczne zawierające azbest. Znajdują się one w miejscowościach:

- Pysznica** (gmina: Pysznica),
- Młyny** (gmina: Radymno),
- Kozodrza** (gmina: Ostrów),
- Futory** (gmina: Oleszyce).

AZBEST

Co mówi prawo?

Ze względu na szkodliwość wyrobów azbestowych dla zdrowia ich produkcja zakazana została we wszystkich krajach Europy. W Polsce zgodnie z **Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest**, w 1998 r. zakończono produkcję płyt azbestowo-cementowych, zaś od 1999 obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami go zawierającymi. W krajach Unii Europejskiej zakaz wydobycia azbestu oraz produkcji i przetwarzania wyrobów zawierających azbest wprowadziła **Dyrektywa 2003/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 marca 2003 r.**, zaś całkowity zakaz stosowania azbestu wprowadzony został **1 stycznia 2005 r. Dyrektywą 1999/77/WE**.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu

Aktualnie, dokumentem obowiązującym w zakresie unieszkodliwiania azbestu jest: **„Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”**, który określa zadania organów samorządowych na poziomie lokalnym oraz obowiązki właścicieli nieruchomości. Program zakłada wycofywanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z gospodarki, wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest do dnia 31 grudnia 2032 r.

Główne cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 to:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Najważniejsze obowiązki samorządu gminnego wynikające z POKzA:

1. Gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl.
2. Przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.
3. Organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych.
4. Współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.

Postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest:

Poniżej znajduje się ogólny schemat postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Jednak w każdej gminie procedury postępowania z azbestem mogą się nieco różnić, dlatego po dokładniejsze informacje na temat programów usuwania azbestu w regionie i dofinansowań na ten cel a także wzorów dokumentów warto zgłosić się do właściwego urzędu gminy.

SCHEMAT POSTĘPOWANIA:

1. Złożenie informacji o wyrobach zawierających azbest:

Fakt posiadania azbestu na swojej nieruchomości należy zgłosić do właściwego **urzędu gminy**. Zgodnie z przepisami właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których znajduje się azbest, dokonuje inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest - robi tzw. "spis z natury". To oznacza, że osoby posiadające wyroby zawierające azbest (np. dach, elewację z eternitu, rury kominowo-azbestowe itp.) powinny sporządzić informację zawierającą m.in. dane o ilości azbestu i miejscu jego występowania. Na podstawie zgromadzonych danych, gmina prowadzi inwentaryzację i szacuje ilość i rodzaj azbestu na swoim terenie.

2. Wykonanie oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest:

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, gdzie są wykorzystywane wyroby zawierające azbest przeprowadza kontrolę (we własnym zakresie) stanu tych wyrobów, sporządza i przechowuje ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. W zależności od stopnia pilności wyroby podlegają obowiązkowi natychmiastowej wymiany, kolejnej późniejszej ocenie.

3. Zgłoszenie prac do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej:

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości obowiązany jest zgłosić prace polegające na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do Wydziału Architektury Urzędu Miasta.

UWAGA: Samodzielny demontaż wyrobów azbestowych jest prawnie zabroniony!

Jeśli miasto/gmina posiada uchwalony program usuwania azbestu, może wnioskować o środki na usuwanie azbestu (przynawane np. z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

Należy zatem uzyskać informację od właściwego urzędu miasta lub gminy o możliwości wzięcia udziału w organizowanym przez miasto/gminę programie usuwania azbestu. Jeśli miasto/gmina nie oferuje takiej możliwości w danej chwili, jest wysoce prawdopodobne, że zrobi to w niedługim czasie. Jeśli wyroby azbestowe nie są w złym stanie technicznym (nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi) - warto cierpliwie zaczekać. Refundacja kosztów usuwania azbestu może sięgać nawet do

Zapamiętaj!

Według prawa azbest może być wykorzystywany nie dłużej niż do końca 2032 r.

***

Azbest jest materiałem niebezpiecznym, który zwłaszcza podczas demontażu (łamanie, kruszenie, cięcie itp.) uwalnia do powietrza szkodliwe rakotwórcze włókna, które kumulują się w płucach.

***

Chorobotwórcze działanie azbestu może się objawić nawet po 30 latach od momentu kontaktu człowieka z pyłem azbestowym.

***

Usuwanie azbestu należy powierzyć specjalistycznej firmie, która dysponuje odpowiednim sprzętem oraz środkami ochrony, a jej pracownicy są odpowiednio przeszkoleni.

Firma odpowiada za prawidłowe wykonanie prac a także za transport wytworzonych odpadów azbestowych na składowisko odpadów niebezpiecznych.

***

Po usunięciu azbestu właściciel nieruchomości powinien otrzymać od wykonawcy pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

w Rzeszowie
ul. Gen. M. Langiewicza 26
35-101 Rzeszów

tel. 17 854-38-41, 17 854-36-83
fax. 17 850-53-77